

वार्षिक परीक्षा 2016-17

कक्षा - 8वीं

विषय - संस्कृत

समय - 3.00 घण्टे

पूर्णांक - 100

निर्देश - सभी प्रश्न करना अनिवार्य हैं।

प्र. 1 उचित विकल्प पित्वा लिखत -

05

- (1) अहिल्याबाई इत्यस्य पत्युः नाम आसीत् -
(अ) दामोदररावः (ब) खण्डेरावः (स) कृष्णरावः
- (2) सर्वः पश्यतु
(अ) दूरदर्शनम् (ब) भद्राणि (स) अभद्राणि
- (3) आज्ञा हाविचारणीया
(अ) सहचरणाम् (ब) मरुणाम् (स) अधमानाम्
- (4) वयं संस्कृतं
(अ) पठति (ब) पठन्ति (स) पठयः
- (5) कालिदासमहोत्सवरय आयोजनम् भवति
(अ) कार्तिकपूर्णिमायाम् (ब) देवप्रबोधन्याम्
(स) कार्तिककृष्ण पक्षस्य

प्र. 2 रिक्त स्थानों की पूर्ति कीजिए -

05

- (1) नर्मदानदी लीवनदायिनी कश्यते ।
- (2) चित्रकूटे नदी प्रसिद्धा ।
- (3) अहं शीष्यावकाशे आगतवान् ।
- (4) कसं जघान ।
- (5) काव्येषु रम्यम् ।

103

(2)

प्र. 3 सही जोड़ी बनाइए -

05

- | अ | ब |
|-----------------------|-----------------------|
| (1) हट्टः | (क) प्रयागनगरे |
| (2) प्रियः | (ख) राजा |
| (3) इन्दिरायाः जन्म | (ग) प्रतिमङ्गः लवासरे |
| (4) सर्वश्रेष्ठनाटक्य | (घ) मित्र |
| (5) लोकस्य नाथः | (ङ) अभिज्ञानशाकुन्तलय |

प्र. 4 अधोलिखितगद्यांशं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृते लिखत - 08

अङ्केशः - पुनः पुनः स्मरतु । प्राचीनकालतः अवन्तिकानाम्ना प्रसिद्धा उज्जयिनी महिष्मतीनाम्ना प्रशस्तः महेश्वरश्चेति स्थानहयं मालव क्षेत्रे अन्तर्भवति ।

अजना - राज्ञा महिष्यता निर्मिता महिष्मती महेश्वर-नगरमेव आसीत् । अनूपदेशस्य राज्ञः सहस्रार्जुनस्य राजधानी अपि आसीत् ।

प्रश्न -

- (1) उज्जयिन्याः अपरं नाम किम् ?
- (2) महेश्वरस्य अपरं नाम किम् ?
- (3) सहस्रार्जुनः कस्य देशस्य नृपः आसीत् ?
- (4) सहस्रार्जुनस्य राजधानी कस्मिन् नगरे आसीत् ।

अथवा

मम परिसरे एकम् पुष्पोद्यानं वर्तते । तत्र विविधवर्णानि पुष्पाणि पर्यटकानां चित्रं मोदयन्ते । उद्यानस्य नातिदूरे हिदीभाषायाः प्रसिद्धकवेः केशवदासस्य स्थानमास्ति । षोडशशताब्दात् आरभ्य मम निर्माणम् अद्यावधि चलति एव । परं सर्वाधिकं निर्माणकार्यं महाराजवीरसिंहप्रथमस्य शासने अभवत् ।

81/S

104

(3)

प्रश्न -

- (1) मम परिसरे किं वर्तते ?
- (2) पर्यटकानां चित्तं कानि मोदयन्ति ?
- (3) सर्वाधिकं निर्माणकार्यं कस्य शासने अभवत् ?
- (4) के शवदासः कस्याः भाषायाः कविः आसीत् ?

प्र. 5 अधोलिखितम् पद्यं पठित्वा उत्तराणि लिखात् -

06

कस्तूरी जायते कस्यात् को हन्ति करिणां कुलम् ।
किं कुर्यात् कातरी युद्धे मृगात् सिंहः पलायनम् ।

प्रश्न -

- (1) कस्तूरी कस्मात् जायते ?
- (2) करिणां कुलं कः हन्ति ?
- (3) कातरीः युद्धे किं कुर्यात् ?
- (4) मृगात् शब्दे का विभक्तिः ?

अथवा

न भोगभवने रमणीयम्, न च सुखाशयने शयनीयम् ।
अहर्निशं जागरणीयम्, लोकहितं मम करणीयम् ?

प्रश्न -

- (1) कुत्र न रमणीयम् ?
- (2) कुत्र न शयनीयम् ?
- (3) अहर्निशं किं करणीयम् ?
- (4) मम किं करणीयम् ?

105

(P T O)

(4)

प्र. 6 एक पदेन उत्तरं लिखात् -

05

- (1) कः सर्वत्र पूज्यते ?
- (2) अस्माकम् प्रदेशस्य जीवनदायिनी का ?
- (3) हृदयिने के आगच्छन्ति ?
- (4) चन्द्रशेखरः जन्म कस्मिन् ग्रामे अभवत् ?
- (5) चित्रं कूटे जल प्रपातस्य किं नाम ?

प्र. 7 एक वाक्येन उत्तरं लिखात् -

10

- (1) सेठानीघाटस्थानं कस्मिन् नगरे अस्ति ?
- (2) सरदार सरोवरबन्धः कस्यां नद्यां अस्ति ?
- (3) विक्रमादित्यः लोके कथं प्रसिद्धः ?
- (4) ऋतुराजवसन्तस्य आरम्भन सूचना कदा भवति ?
- (5) भारतस्य राष्ट्रिय पर्वणी ?

प्र. 8 पर्यायवाची शब्द लिखिए (दो-दो)

05

- (1) आकाशः (2) राजा
- (3) वायुः (4) सूर्यः (5) कञ्चलम्

प्र. 9 निम्नांकितपदानां विलोमपदानि लिखात् -

05

- (1) तिथिरः (2) सबलः
- (3) यानः (4) जडः (5) स्वतंत्रः

प्र. 10 सन्धिविच्छेदं कुरुत -

05

- (1) अत्रैव (2) गहनारण्येषु
- (3) स्वतन्त्रतान्दोलनस्य (4) नेति (5) सदाचारः

82/S

106

(5)

प्र. 11 शुद्धवाक्यानां समक्षम् "आम्" अशुद्धवाक्यानां समक्षं "न" इति लिखात्

04

- (1) रेवा नर्मदायाः अपरं नाम अस्ति ।
- (2) विद्वान् सर्वत्र न पूज्येत ।
- (3) हितं मनोहारि च दुर्लभं वचः ।
- (4) आज्ञा गुरुणाम् छाविचारणीया ।

प्र. 12 नामोल्लेखपूर्वकं समास विग्रहं कुरुत -

05

- (1) देवालयः (2) वीरगतिम्
- (3) पुष्पमालाः (4) भोगभवने (5) लोकहितम्

प्र. 13 भिन्नप्रकृतिकं शब्दं चिनुत -

05

- (1) अत्र, तत्र, सर्वत्र, मित्रम्
- (2) रामायणम्, पुराणम्, कालिदासः, महाभारतम्
- (3) गच्छति, धावति, हरिः, खेलति
- (4) छात्रः, सीता, गीता, शिक्षिका
- (5) जम्बूफलम्, कदलीफलम्, परीक्षाफलम्, श्रीफलम्

प्र. 14 पाठ्यपुस्तकात् कण्ठस्थीकृतम् एकं सुभाषितं श्लोकं लिखत यः अरियन्,
प्रश्नपत्रे नास्ति ।

05

प्र. 15 शुल्कमुक्ति के लिए प्रार्थना पत्र लिखिए ।

10

अथवा

अवकाश के लिए प्रार्थना पत्र लिखिए ।

प्र. 16 निम्नलिखित में से किसी एक पर 10 वाक्य लिखिए -

10

- (1) उद्यानय (2) विद्यालयः
- (3) धेनुः (4) प्रथम कर्त्तव्यय

